

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“2918 sayılı Kanunun 118/5 “Ölümle biten trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri 1 yıl süre ile geri alınır” maddesi emredici bir özellik arz etmektedir. Halbuki aynı Kanunun 119/2. maddesi ise Anayasamızın 2, 5, 49. maddelerinde yazılı kurallara uygun bir şekilde yapılmış “Diğer cürümlerden mahkumiyeti halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.” diyerek sürücü belgelerinin geri alınmasını hâkimin takdirine bırakmıştır.

2918 sayılı Kanunun 84. maddesi asli kusurlu sayılan halleri madde madde belirtmiş olup doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma, şeride tecavüz etme, kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama gibi hallerdir. Bu gibi hallerde asli kusurlu olarak ölüme sebebiyet veren şahsın sürücü belgesi 1 yıl süre ile geri alınacaktır. Bu maddedeki ölüme sebebiyet şahıslara karşı işlenen kasti olmayan bir suçtur. Cezası ise 455/1. maddede 2 seneden 5 seneye; 455/2. maddede ise 4 seneden 10 seneye kadar haptir.

Türk Ceza Kanunumuzda Devletin şahsiyetine karşı işlenen 125, 126... Adabı umumiye nizamına aykırı işlenen 414. maddesi ve bilhassa örnek olması için şahıslara karşı kasten işlenen suçlardan adam öldürmeyi kapsayan 448, 449, 450 gibi maddelerden mahkum olanlara, dikkatsizlik ve tedbirsizlik suçundan 455. maddede verilecek cezadan çok ağır nitelikte olan ve ölüm cezasına kadar uzanan ceza verilmektedir.

TCK.nun 414, 448, 449, 450. maddelerinden yargılanıp mahkum olan sanıklara uygulanacak cezanın miktarı ve niteliği, dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu ölüme sebebiyet verme suçundan daha ağır olduğu ve 119/2. maddede belirtilen sürücü belgesinin geri alınması hâkiminin takdirine bırakılmış olmasına rağmen kasti olmayan dikkatsizlik ve tedbirsizlikle ölüme sebebiyet suçunda takdir hakkının kendisinden alınması halinde kanunu uygulayan hâkimin Anayasanın 138. maddesinde belirtilen” Hakimler Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler” maddesindeki ölçüyü uygularken olayın işleniş şekli, özellikleri, sanığın kimliği, işi, çalışma ortamı gibi hallerini değerlendirip tedbirle ilgili takdirini kullanamayacağından vicdani bir rahatlık içinde olmayacaktır. Kişilerin devlete ve kurumlarına güven duymaları, maddi ve manevi varlıklarını geliştirmeleri, sosyal olarak rahat bir ortam içinde yaşantılarını devam ettirmeleri, hukuk devleti düzeninde gerçekleştirilebileceği, sosyal hukuk devletinin bu tür gelişmeleri sağlayan her türlü önlemi almasının zorunlu bulunduğu hususları anayasal kurallardan olduğundan eşitsizlik yaratan ve karar verirken de uyguladığı kanunların önemini ve ağırlığını bilen yargıcın vicdani duygularıyla arzu etmediği halde 1 yıl süre ile sürücü belgesinin geri alınması kararını zorunlu olarak vermesi, Anayasanın 138/1. maddesinde belirtilen hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar vermek ilkesine ve uyguladığı diğer maddelerdeki ceza eşitliğine aykırı olacaktır.

Karayolları Trafik Kanununun 84. maddesinde asli kusurlu olan haller sayılmış olup örneğin bu hallerden birini işleyip yapılan keşif sonunda 3/8 nisbetinde kusuru belirlenen sanığın TCK.nun 455/1-son maddesiyle verilecek ceza takdiri olarak 9 ay hapis olarak verildiği takdirde ayrıca 118/5 maddenin uygulaması ile 1 yıl süre ile ehliyeti geri alınacaktır. Bu durum,

verilen asli ceza süresinden fazla tali ceza verilmesi yani tedbirli cezanın asıl cezadan fazla olması halini meydana getirecektir. Bu hal uygulanan ceza kurallarına da aykırıdır. Bu konuda 2918 sayılı Kanunun 119/2. maddesi “Ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması” maddesiyle de ters düşmekte, eşitsizlik yaratmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 119/son maddesi “Geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.” demektedir.

Kendisini ve ailesini şoförlük yaparak geçindiren bir şahıs hakkında asli kusurlu olarak sebebiyet verdiği kasti olmayan ölümle biten olayında sürücü belgesinin 1 yıl süre ile geri alınması zaruri olduğu durumda çalışamayacak veya kanunsuz bir şekilde kaçak çalışma yaparak ekonomik ihtiyaçlarını giderecektir. Zira bu şahsın başka mesleği de yoktur. Hakimin takdir hakkını sınırlayan şekilde ehliyetin geri alınması durumunda geri alma kararı, asıl ceza olan hapis veya hapisten çevirme para cezasının çok üzerinde önem arz edecek, bu madde gereğince belgesi geri alınan şahsın bazı kurumlarca iş akdi feshedilecektir. İşsiz bir halde kalacaktır. Gerçekten de özel bir iş yerinde şoför olarak çalışan ancak sürücü belgesini 1 yıl süre ile kullanamayan şahıs nasıl çalıştırılacaktır' Bizim uyguladığımız bu olayda sanığın ehliyetine bir yıl el konulması halinde iş sözleşmesi gereği kendisinin işten çıkarılma durumu mevcut olacaktır. Türkiye ve dünya şartlarında kolaylıkla istenilen işi bulmak mümkün de değildir. Bu durumda ceza sadece sanığa değil ailesine de verilmiş olacak ve onların aile düzeninin bozulmasına, ekonomik yönden büyük bir tehlike ortamına atılmasına sebep olacaktır. Halbuki bu tür olayda hakimin “sürücü belgesinin geri alınabilir” şeklinde bir maddeyi uygulama olanağı olsa olayları ve sanığın işi, kişiliği, sosyal yapısı, cezanın kendisine ve ailesine vereceği olumlu ve olumsuz etkileri değerlendirip takdir hakkını kullanacak ve bu halde çok daha adil bir karar verilmiş olacaktır.

Yukarda belirtilen sanığın ceza sonucu çalışma imkanının elinden alınması halinde Anayasanın 5. maddesinde “Devletin amaç ve görevleri, kişilerin ve toplumun refah ve huzurunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” maddesine aykırı bir durum ortaya çıkmaktadır. Hâkimin takdir hakkı olmaksızın, belgenin geri alınarak çalışmayı engellemek, kişi ve ailesinin tehlike ortamına atılmasına sebep verecek onların refah ve huzurunu bozacaktır. Halbuki refah ve huzuru sağlamak ve sosyal hukuk ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde ortaya çıkan engelleri kaldırmak devlete verilen Anayasal bir görevdir. Kanunlar da bunları düzenleyecek yönde olmalıdır. Anayasanın 49. maddesinde belirtilen Devlet, “Çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli önlemleri alır.” kuralı, 2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesinin uygulaması halinde yara alacaktır.

2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesi 17.10.1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunla Karayolları Trafik Kanununa ilave edilmiş ve 27.10.1996 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tarihe kadar bu olaylara uygulanan madde aynı Kanunun 119/2. maddesi olup sürücü belgesinin geri alınması hakimin takdirine bırakılmıştır. Yürürlüğe girmesine rağmen sakıncalar yaratan, yararından çok zarar getiren 118/5. madde olmasa dahi onun yerine 119/2. madde dolduracaktır. Bu nedenle 118/5. maddeye hiç gerek yoktur.

Sanık savunmasında kendisini bekleyen tehlikeyi açıkça belirtmiştir. Bu durum sadece kendisi için değil toplumun diğer kesimleri için de mevcuttur. 2918 sayılı Kanunun 118/5.

maddenin getirdiği bu yenilik Anayasamızın sosyal hukuk devleti, eşitlik, çalışma hakkı gibi temel kurallardan tamamen uzaklaşan refah ve huzuru bozan bir ortam getirmektedir.

Sonuç olarak; 2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesi, izah edilen nedenlerle Anayasamızın 2, 5, 10, 11, 49, 138. maddelerine aykırıdır. Bu nedenle 118/5. maddenin uygulaması yönünden bekletici mesele yapılmasına ve 2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesinin iptali için dosyanın Anayasa Mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiş olmakla;

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda izah edildiği gibi;

1- “Ölümle biten trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri 1 yıl süre ile geri alınır” şeklindeki 2918 sayılı Kanunun 118/5 maddesi;

a) Anayasanın 2. maddesinde Cumhuriyetin Nitelikleri başlığındaki “Türkiye Cumhuriyeti, adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı... sosyal bir hukuk devletidir.”

b) Anayasanın 5. maddesinde Devletin Temel Amaç ve Görevleri başlığındaki “Devletin amaç ve görevleri, kişilerin ve toplumun refah ve huzurunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır”

c) Anayasanın 10. maddesinde “Kanun önünde eşitlik,”

4. Anayasanın 11. maddesinde “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz”

e) Anayasanın 49. maddesinde “Çalışma hakkı”

f) Anayasanın 138. maddesinde “Hakimler Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler”

Maddelerine aykırı olduğu kanaati oluşmakla, 2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesinin iptal edilmesi için dosyanın Anayasa Mahkemesine gönderilmesine.

2- Dosyanın Anayasa Mahkemesince konu ile ilgili karar verilinceye kadar 2918 sayılı Kanunun 118/5. maddesinin uygulanması açısından bekletici mesele yapılmasına,

Sanıkların yüzüne karşı, C. Savcısı Necdet KADIOĞLU'nun huzuruyla talebe uygun olarak karar verildi.””